

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Vtrùm in hac in integrum restitutione co[m]prehendatur etiam fructus
percepti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

menta puberum. C. Si aduersus venditionem. vbi generatim dicitur: *Iuramentum puberum sponte facta super contractibus rerum suarum non retractandis, inuolabiliter custodiantur.* Idem patet ex L. 1. eiusdem tit. Ex quibus constat, contractum minoris iuramento confirmari, & ipsum fieri instar maioris. Si tamen commissum fuisset iniustitia, vt si fraude vel metu fuisset inductus ad contrahendum, obtenta iuramenti absolutione, quam tunc petere poterit, fas ei erit restitutionis remedium implorare. Idem dicendum, si adhuc erat impubes dum iurauit. impubertas enim est sufficiens causa relaxandi iuramenti, sicut metus; vt docet Couarruias in cap. Quamuis, de pactis, p. 3. §. 1. num. 4. quia iudicium adhuc est valde infirmum. addo, etiam a tutore in irritum reuocari posse, vt infra cap. 4. dub. 12. dicitur.

Impubertis iuramentum.

66 Conceditur pijs locis.

Secundo, Conceditur hoc beneficium Ecclesijs, alijsque pijs locis. Hæc enim, instar minorum, habent quadriennium a celebrato contractu, vel quasi contractu, vt communiter tradunt DD. ex c. 1. & 2. de restitutione in integrum lib. 6. vide ibidem Glossam & Couarr. lib. 1. variat. cap. 3. num. 10. & 11. Vbi nota, Ecclesia, si valde enormiter sit læsa ex contractu, concedi amplius quam quadriennium, vt ibidem docet Couarr. Ecclesiastici tamen in suis contractibus, quos priuato nomine faciunt, non fruuntur hoc priuilegio, Couarruias cap. 4. num. 3.

67 Reipub.

Tertio, Conceditur Reipublicæ cuiusuis oppidi L. 4. C. Quibus ex causis maiores in integrum restituantur. vbi dicitur: *Reipublica minorum Iure vti solet; adeoque auxilium restitutionis implorare potest.*

Principibus supremis.

Quarto, Supremis Principibus, quoad bona principatus alienata. quia hæc ad Rempubicam pertinent.

Academia.

Quinto, Vniuersitati studiorum, iuxta Panormitanum, in cap. 1. De in integrum restit. & alios multos.

Rudibus.

Sexto, Interdum conceditur rudibus, vt rusticis & mulieribus, qui ignorant Iura, vt ex Maranta, qui alios citat, refert noster Molina, disput. 574. §. Militibus.

De restitutione in integrum contra præscriptionem, dictum est cap. 6. dubit. vi.

68 Quomodo petatur restitutio.

Circa prædicta, duo sunt notanda. Primum est; Dupliciter posse peti restitutionem in integrum. Primum, implorando officium Iudicis; citata parte; vt quando solutio facta est, vel res ab altero possidetur. Secundò, Excipiendo contra eum, qui petit solutionem, vel rem tradi, se læsum eo contractu vel actu fuisse; vt docet ex communi sententia Doctorum Gomezius n. 8. Confirm. ex reg. Iuris 71. in Sexto. *Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multo magis admittendus.* & reg. 156. r. eodem, *Cui damus actionem, eidem & exceptionem competere multo magis quis dixerit.* Hæc exceptio semper durat, quamdiu solutio facta non est. Postquam facta est, opus est sententia Iudicis vt recuperetur; nec licita est occulta compensatio. quia lex solum concedit hanc recuperationem, mediante Iudicis sententia. colligitur L. Si curatorem. 3. C. de in integrum restit. minor.

69 Quis dicatur læsus.

Secundum est; Non ex eo conferi quempiam læsum, quòd re ipsius vendita, præsentet se alius, qui plus offerat: vt multi DD. affirmant: si enim

iusto pretio vendita est, eoque tempore & modo, quo prudens venderet, non potest minor petere restitutionem, vt colligitur ex L. Verum. 11. §. Sciendum. r. de minoribus, si verò vendita est infra iustum pretium, vel non debito tempore, vel non cum debitis circumstantiis; tunc potest petere restitutionem, & eam vendere plaris licitanti. Idem dicendum de elocationibus & conductionibus, aliisque contractibus. vide plura apud Gomezium tom. 2. cap. 14. Sed quæ diximus abundè satis sint Theologo.

DUBITATIO X.

Vtrum in hac in integrum restitutione comprehendantur etiam fructus percepti.

Dico Primò, Si res minoris contractu gratuito sit alienata, possunt repeti etiam fructus ex ea percepti; deductis tamen expensis, quæ in illis colligendis sunt factæ; vt si prædium vel domus ipsius, alteri sit donata. ratio est, quia non tantum censetur tunc minor esse læsus alienatione rei, sed etiam fructuum. Idem dicendum de rebus Ecclesiæ & Reipubl.

Dico Secundò, Si sit alienata contractu oneroso, vt si prædium sit venditum; Couarruias lib. 1. variat. cap. 3. num. 1. multi que alij Doctores docent, etiam omnes fructus repeti posse. Sed verius est, in foro conscientia non posse repeti fructus; Si res iusto pretio fuit vendita. Probatur Primò, Quia in alienatione horum fructuum non censetur fuisse læsus: nam sicut emptor ex re, quam accepit, fructus percepit; ita potuit venditor ex pretio lucrum facere; quòd si non fecit, suæ negligentia assignet. Secundò, Quando iustum pretium persoluitur, non censetur contractus damnosus minori; nisi quia expediebat rem illam non vendi; non autem ratione fructuum aliquot annis percipiendorum: ergo in restitutione non potest repeti, nisi res ipsa, non autem fructus percepti. Tertio, Quia nulla videtur esse ratio, cur Iure ciuili id possit statui. cum enim contractus fuerit validus, & fructus bona fide sint percepti ex re propria, & non censetur fuisse facta læsio ratione fructuum, sed solum ratione rei venditæ; non videtur subesse legitima causa, cur hi fructus iubeantur restitui; præsertim cum talis lex potius in damnum, quam in commodum minorum sit cessura: nemo enim tam iniqua conditione vòlet cum ipsis contrahere. nam donec minor annum 29. ætatis expleuerit, emptor erit in periculo restituendi rem cum omnibus emolumentis perceptis.

Nec obstat Lex, Quòd si minor. 24. §. Restitutio. r. de minoribus, & alia quedam citata à Couarruias, quibus expressè dicitur rem esse reddendam cum fructibus, quando conceditur restitutio in integrum; quia explicari possunt de fructibus perceptis postquam contractus beneficio restitutionis est rescissus. alioquin illæ leges non sunt consentaneæ rationi, vt docet Molina disputatione 575.

Dixi, Si res iusto pretio vendita fuit; quia si infra iustum, repeti potest per hoc remedium restitutionis ea fructuum pars, quæ respondet rei, quatenus res excedit pretium datu: vt si res valeat 1200.

70 Si contractus sit gratuitus.

71

Si iusto pretio alienata.

Si infra iustum.

& c.

& tu emeris 600. cogere per sententiam restituere dimidiam partem fructuum: quia hæc responderet rei, qua parte superat pretium datum: superat enim parte dimidia. Si emisti 900. cogere restituere quartam partem fructuum, quia res, quarta sui parte superat illud pretium. Si 800. tertiam. Ratio est, quia venditor non solum in rei venditione, sed etiam in hac portione fructuum censetur læsus; unde si sit minor, vel Ecclesia, competit illi restitutio quoad illam partem. Vtrum autem absque beneficio restitutionis debeantur venditori fructus illi, ut multi Iurisperiti volunt, dicemus infra cap. 21. dub. 13.

D V B I T A T I O X I.

Quando contractus fuit inualidus, quomodo debeat ratificari.

Contractus ob varias causas inualidus.

NOtandum est, Contractum posse esse inualidum vel ratione fictionis (ut si uterque vel alter contrahentium in animo non consensit) vel ratione metus, vel ratione doli, vel ratione alicuius impedimenti irritantis, vel ratione defectus formæ essentialis.

72. *Ratione fictionis vel metus.*

Dico Primò, Si ratione fictionis vel metus in altero contrahentium, contractus fuit inualidus, probabilius est, nihil requiri nisi consensum liberum ex parte eius in quo fuit defectus. ita Nauarr. c. 22. num. 51. & 80. & lib. 3. Consil. tit. de Regul. consil. 24. Lopez r. p. cap. 85. & passim DD. in 4. d. 29. agentes de eo qui metu consensit. Ratio est; quia quando simulatè contraxit, nihil defuit contractui, præter eius internum consensum, nam exterius consensum præstitit, & alter interius & exterius: ergo ad ratificandum nihil requiritur præter illius internum consensum.

Similiter quando contractus ratione metus fuit inualidus, nihil requiritur, nisi ut is qui metu consensit, sublato metu nouum consensum interius præbeat. Nec refert etiam si multum temporis à primo contractu inualido intercesserit, ut rectè Nauarr. d. nu. 80. quia alter manet in priore consensu, utens re tamquam sua.

Dices, Consensus internus non sufficit ad contractum, sed debet exterius exprimi. Respondent quidam, Sufficere, ut initio expressus fuerit; illi enim externo accedere hunc internum, & efficere integrum consensum constantem interno & externo. Sed contra, iste consensus internus post annum præstitus, non exprimitur vilo modo consensu illo externo tempore contractus exhibitio, nec vilo modo illum informat; cum signum illud ab hoc consensu non procedat, ergo hæc duo non possunt coire ad vnum integrum consensum constituendum; ac proinde requiritur aliud signum externum expressiuum illius consensus interni.

Resp. Rectè probari, ista duo non coalescere in vnum, & requiri aliquod signum externum: sed non est opus alio, quam vilo & possessione rei tamquam suæ. per hoc enim satis exprimit consensum in contractum. Similiter sufficit quoduis aliud signum quo ostendat sibi contractum probari.

Dixi, esse probabilius, quia contraria quoque sententia, nimirum, requiri nouum consensum ex parte vtriusque, est probabilis, ut docet Sancius l. 2. de Matr. dilp. 32. n. 8. pro qua citat aliquot DD.

Sed quid si vterque metu vel fide consensit? Resp. Quidam dicunt tunc requiri vtriusque nouum consensum, more recepto exterius expressum. Ratio est, quia tunc contractus neutra ex parte fuit inchoatus. Sed videtur distinguendum. Vel enim alter nouit defectum qui est in altero, vel ignorat. Si nouit, non potest præsumere illum manere in consensu priore valido, ut sic consensus ipsius accedens perficiat, (ut in casu supradicto.) ergo debet vterque de nouo mutuum & respectiuum consensum præbere & exigere. Si tamen vterque ignoraret defectum alterius, & putaret illum validè consensisse, & idè vterque interius consentiret, alter prius, alter posterius, iuxta casum supradictæ assertionis, putarem valere. ita enim expressè docet Siluest. v. Matrimonium. 8. q. 11. dicto 4. ex Richardo d. 29. art. 2. q. 1. Idem tenet Anton. 3. part. tit. 1. cap. 7. Ratio est; quia etsi, v. g. Titius, qui prior sic consensit, falsò præsumat Lucretiam consensisse, tamen absolute iam consensit, & hunc consensum satis exprimit seruando contractum, & re tamquam sua vtendo: ergo cum superuenit consensus Lucretiæ, contractus perficitur iuxta primam assertionem: quia concurrat cum consensu Titij, qui præcessit, & vsque ad illud tempus mansit vel formaliter vel virtute. Nec refert quòd falsò putet Titium ab initio validè consensisse, quia parum refert vtrum initio valuerit an non, modò nunc valeat, quando ipsa consensit.

Dico Secundò, Si dolus dedit causam contractui, deceptus non censetur illum ratificare, nisi veritate detecta rursus exterius consentiat. Idem dicendum, quando suberat aliud impedimentum irritans. vbi enim sciuerit sublatum impedimentum, opus est nouo consensu. Prior pars patet, quia quamdiu later dolus, & veritas ignoratur, consensus non est liber, imò Iure non censetur esse consensus; nam voluntas non fertur in incognitum, ut supra dubit. 5. & 7. ostensum est, nisi quis fortè ita præberet consensum, ut actum vellet esse ratum, etiam si in eo esset deceptus. tunc enim dolus non esset causa illius consensus. Altera pars etiam patet, quia quando erat impedimentum, consensus fuit inualidus, utpote in materiam inhabilem: ergo impedimento sublato requiritur nouus consensus.

Aduerte tamen, si contrahentes scirent impedimentum sublatum, non esse opus verbali contractu ad ratificandum; sed satis esse ut interius in animo consentiant, & vsu ipsarum rerum hunc consensum expriment. quod maximè locum habet in matrimonio. quando enim matrimonium ob aliquod occultum impedimentum fuit inualidum, sublato impedimento satis est ut coniuges id sciens affectu maritali vtantur matrimonio; ut apertè colligitur ex cap. 2. & 4. de coniugio seruorum. hic enim est nouus consensus, qui satis ipso vsu exprimitur. Si tamen nesciant sublatum, non sufficit, quia non est nouus consensus, sed repetitio antiqui; idè enim volunt permanere, quia putant primum consensum fuisse validum. Simile est in ratificatione professionis, ut infra cap. 41. dubit. 7. in fine dicitur. item in collatione beneficiorum & officiorum, quando fuit inualida ratione impedimenti, v. g. irregularitatis. Nam eo sublato sufficit, ut collator vel summus Pontifex id sciens consentiat retentioni, aut non contra-

dicat